

RWS BEDRIJFSVERTROUWELIJK
Ministerie I&W

memo

Advies verdeling stikstofruimte in
stikstofregistratiesysteem

Beste [REDACTED]

Het Kabinet heeft maatregelen genomen om de vergunningverlening vlot te trekken. Eén daarvan is het stikstofregistratiesysteem (SSRS). Dit systeem biedt de komende jaren weinig ruimte om stikstofdepositie te mitigeren. De nu beschikbare ruimte is geleverd door de snelheidsverlaging naar 100 km/u overdag. Bekend is dat het overgrote deel van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden afkomstig is van de agrarische sector. Het zou dus logisch, wenselijk en voor natuur en kosten het meest effectief zijn als er tijdige vulling van het SSRS vanuit die sector komt. Daar is echter geen zicht op.

In de Regeling Natuurbescherming is bepaald dat woningbouw en zeven specifiek genoemde RWS-projecten gebruik mogen maken van het SSRS. Op korte termijn willen drie RWS-projecten besluitvorming mede baseren op het SSRS: Ring Utrecht, Knooppunt Hoevelaken en A6 Lelystad. De behoefte van deze projecten is reeds als reservering opgenomen in het SSRS. Deze behoefte is op een aantal rekenpunten groter dan de beschikbare ruimte en de projecten kunnen concurreren met elkaar en mogelijke woningbouwprojecten. Hoewel het de voorkeur verdient om de SSRS te vullen, zal, zolang die ruimte er niet is, door beleid zorgvuldig afgewogen moeten worden welk RWS-project welke ruimte krijgt toegewezen.

Nog los van de beperkte hoeveelheid stikstof in de SSRS is snelheid ook geboden aangezien het risico bestaat dat de beperkte stikstofruimte wordt geclaimd door met name woningbouwopgaves van provincies voordat er bestuurlijk overleg kan plaatsvinden op basis van onze claim. Er is behoefte aan duidelijkheid over de beschikbare depositieruimte in het SSRS voor onze projecten. In dit memo leggen we scenario's voor hoe de beperkte ruimte te verdelen en welke consequenties dit heeft.

Advies

Voor de 3 projecten zijn berekeningen gemaakt in Aerius Calculator 2019A om de stikstofdepositie te bepalen. In de passende beoordeling is vervolgens beoordeeld of voor deze projecteffecten significante negatieve effecten zijn uit te sluiten. Wanneer dit niet het geval is, wordt aanspraak gedaan op het SSRS om de effecten te mitigeren. Uit de resultaten blijkt dat voor het Naardermeer en de Veluwe knelpunten ontstaan doordat de projecten aanspraak doen op dezelfde

RWS BEDRIJFSVERTROUWELIJK

Rijkswaterstaat Midden-
Nederland
Netwerkontwikkeling

Griffioenlaan 2
3526 LA Utrecht
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088-7971111
F
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon
[REDACTED]

Datum
3 juni 2020

Met opmerkingen [SL(1): Graag hier nader ingaan op waarom deze projecten wel en de andere (nog) niet. Reden is volgens mij dat de opgave hier nog niet bekend is toch? Wanneer dan wel en is niet een tijdelijke claim te doen op basis van globale berekeningen?

depositeruimte en er op een aantal locaties onvoldoende ruimte beschikbaar is voor meerdere projecten. [redacted], voor de Veluwe betreft dit Ring Utrecht en Hoevelaken.

Geadviseerd wordt:

- Bij de Veluwe de ruimte die de Ring Utrecht nodig heeft aan dat project toe te delen en de rest aan Knooppunt Hoevelaken. Voor de Ring Utrecht heeft dat het meeste oplossend vermogen en de prioriteit van dat project is het grootst.
- [redacted]
- De reservering in het SSRS niet te minimaal te nemen. Een marge is wenselijk vanwege de veranderlijke context (zie kopje risico's), zeker bij de prioritare habitats. Al bij een klein tekort is er het risico dat significante effecten niet meer uitgesloten kunnen worden en het SSRS daarmee geen soelaas meer biedt.

RWS is van mening dat de Ring Utrecht en Knooppunt Hoevelaken zouden moeten voorgaan op een woningbouwopgave, voor zover die dezelfde stikstofruimte nodig zou hebben (dat is nu niet bekend). De noodzaak voor deze projecten (onder meer vanwege de ontsluiting van diezelfde woningbouw (Vinex-wijken)) is lang geleden vastgesteld; de besluiten zijn jaren geleden al genomen. Het is vreemd dat deze projecten nu moeten concurreren met nieuwe projecten waarvoor de besluitvorming nog moet plaatsvinden.

Risico's

Er zijn nog veel onzekerheden die de mitigatie- en compensatie-opgave van de projecten kunnen beïnvloeden en daarmee zorgen voor een grote bandbreedte op de planning. Enkele belangrijke zijn:

- [redacted]
- Zonder SSRS raken Ring Utrecht en Hoevelaken een prioritair habitatype. Onduidelijk is of dit op een andere manier gemitigeerd kan worden (kopen van de juiste stikstofrechten). Een adviesgang naar de Europese Commissie is verplicht als effecten op prioritare habitattypes niet kunnen worden uitgesloten en er kan in de ADC-toets niet een dwingende reden van groot openbaar belang worden onderbouwd in termen van veiligheid of gezondheid. Dit laatste is voor de projecten een probleem. Daarmee ontstaat het risico van een vertraging van minimaal 9 maanden.
- Nieuwe versie Aerius. In de zomer volgt een verplichte herberekening met een nieuwe versie van Aerius. Uitkomsten zullen waarschijnlijk iets anders zijn dan nu. Mogelijk passen effect en ruimte dan voor één of meer habitattypen (net) niet meer. Onduidelijk is wat het effect zal zijn in termen van geraakte habitats en als gevolg daarvan een andere compensatie-opgave en vertraging.

Rijkswaterstaat Midden-Nederland
Netwerkontwikkeling

Datum
2 juni 2020

buiten scope

10 2 g Wob

Met opmerkingen [SL(3)]: Ook met het oog hierop marge wenselijk

- NRM 2021. Als de ter inzagelegging van een TB van Ring Utrecht en Hoevelaken na 1 april 2021 wordt, dan is het risico groot dat moet worden gerekend met NRM 2021. Verwacht wordt dat dat grotere verschillen zal vertonen met NRM 2020, waardoor onderzoek (deels) opnieuw moet. Dat kost veel tijd (ongeveer een jaar).
- Standpunt EC ten aanzien van gebruik ADC. De EC is kritisch over het gebruik van de ADC-toets. Men lijkt van mening te zijn dat dit slechts uitzonderingsgewijs mag.
- Het maken van afspraken met terreinbeheerders (bijvoorbeeld Staatsbosbeheer, provincies, Natuurmonumenten) over gronden voor compensatie. Overeenkomsten met de betreffende terreinbeheerders zijn noodzakelijk voordat een TB ter inzage kan worden gelegd. Dit gaat nu in een aantal gevallen nog moeizaam.
- Onduidelijkheid over de woningbouwopgave waarvoor men een claim wil doen in het SSRS.
- Al deze onzekerheden kunnen ook gevolgen hebben voor het voortoetsproces van de (O)TB's. Er is veel capaciteit nodig om met al deze onzekerheden om te gaan. Het kan nodig zijn om ook hier keuzes te maken.

Belangrijk om te vermelden is dat alle projecten ook extern salderen/aankopen boerderijen aan het onderzoeken zijn en daar samen in optrekken. In hoeverre extern salderen knelpunten kan oplossen is nog niet duidelijk.

Toelichting

Criteria

De belangrijkste criteria om een keuze te maken tussen de scenario's zijn:

- Politiek/ bestuurlijk belang van het project. Welke project heeft voor de minister voorrang?
- Oplossend vermogen van het scenario. Dat wordt bepaald door de vraag of een verplichte adviesgang bij de Europese Commissie kan worden voorkomen (mitigieren van prioritare habitats waarvoor geen dwingende reden van groot openbaar belang in termen van gezondheid of veiligheid kan worden opgevoerd); of een ADC-toets noodzakelijk is en door de omvang van de compensatie-opgave die overblijft. Zie het kopje 'scenario's'.
- Urgentie van het project. Hoe dicht is het project bij het ondertekenen van het tracébesluit, welke contractuele verplichtingen zijn relevant? Als de tijd meer dringt is er minder tijd voor een alternatieve oplossing voor het SSRS. Zie het kopje 'stand van zaken bij de drie projecten'.

Scenario's

Voor het Naardermeer en de Veluwe zijn scenario's inzichtelijk gemaakt, waarbij het uitgangspunt is dat de woningbouwprojecten die al in het SSRS voorrang krijgen (deze liggen allen in de gemeente Almere). Voor de Veluwe zijn geen woningbouwprojecten meegenomen¹.

Naardermeer:

[Redacted text]

¹ In het SSRS staan twee projecten in gemeente Arnhem, maar deze hebben geen overlap met de projecteffecten van de Ring of Hoevelaken.

Veluwe:

Scenario 2A: de benodigde ruimte wordt aan Ring Utrecht toebedeeld, het restant aan Hoevelaken

Scenario 2B: de benodigde ruimte wordt aan Knooppunt Hoevelaken toebedeeld, het restant aan Ring Utrecht

Conclusies Veluwe:

- Beide projecten kunnen niet het gehele projecteffect mitigeren middels het SSRS en houden in beide scenario's een restopgave
- Scenario A geeft voor de Ring een beperkte restopgave voor 3 habitattypen, voor Hoevelaken geldt een restopgave voor 7 habitattypen.
- Scenario B geeft voor de Ring een restopgave voor 7 habitattypen op enkele honderden hexagonen, voor Hoevelaken geldt nog een restopgave voor 6 habitattypen.
- Eerst toebedelen aan Ring Utrecht betekent dat voor dat project dat 4 habitattypen afvallen en een forse reductie in aantal hexagonen met restopgave,
- Eerst toebedelen aan Hoevelaken betekent voor dat project dat 1 habitatype afvalt met nog steeds een restgave op een groot oppervlak (wel met fors lagere toenames).

Stand van zaken bij de drie projecten

Hieronder kort een beeld van de stand van zaken bij de projecten. De genoemde data zijn vanwege de grote onzekerheden rondom stikstof deterministisch.

Ring Utrecht (A27/A12 Ring Utrecht)

Het project stuurt op een nieuw en getekend Tracébesluit per 1 oktober 2020. Vanwege de verkiezingen voor de Tweede Kamer in maart 2021 is er een kans dat het project controversieel wordt verklaard, met grote vertraging als gevolg. Daarom wordt alles in het werk gesteld om voor het kerstreces 2020 het TB ter inzage te kunnen leggen.

Een groot aantal documenten is reeds gereed en maakt momenteel deel uit van toetsfase 1 (mei-juni 2020). Voor de TB-documenten samenhangende met Stikstof zal opvolgend een maatwerkaanpak- en toets worden doorlopen.

Voor het project is momenteel de passende beoordeling onderhanden, waarin stikstofdeposities nog op hun ecologisch kwaliteitsverlies moeten worden beoordeeld en vervolgens gekwantificeerd naar een te compenseren oppervlakte. Die zal naar inschatting beperkt zijn. Een ADC-toets is reeds eerder gemaakt bij het destijds voorziene wTB.

Voor de mogelijkheden tot extern salderen wordt aangesloten bij het onderzoek dat door GPO Grondverwerking in afstemming met knooppunt Hoevelaken wordt uitgevoerd; voor Ring Utrecht zijn dezelfde hexagonen als Hoevelaken in beeld. Er is wel al duidelijk dat voor de overblijvende hexagonen nabij de A1 extern salderen niet voldoende kan bijdragen om de toenames weg te nemen.

Het project ziet op korte termijn geen reële kansen om toenames op een andere manier te mitigeren of te salderen.

[Redacted content]

buiten scope

Overzicht/ weging

In onderstaande tabel zijn de gevolgen van de verschillende scenario's kort weergegeven. Uitgangspunt van deze tabel is dat het SSRS juridisch standhoudt.

Criteria -> Scenario's v	Politieke voorkeur minister	Oplossend vermogen	Urgentie	Vertraging per project*
2. Veluwe				
2A RU eerst	+ RU hoogste prio (regeerakkoord)	+ RU kan zonder ADC-toets door	0 beide projecten hebben hoge urgentie	RU: 0 HL: 0
2B HL eerst	-/- RU hoogste prio (regeerakkoord)	-/- RU moet mogelijk ADC-toets doen, HL houdt restopgave	0 beide projecten hebben hoge urgentie	RU: 0- 3 HL: 0

buiten scope

* Vertraging in maanden bij keuze voor dit scenario ten opzichte van het scenario waarin het project voorrang krijgt.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

[Redacted signature]